MUHANDISLIK & IQTISODIYOT

№3

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik, fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026 MART

Milliy nashrlar

OAK: https://oak.uz/pages/4802

05.00.00 - Texnika fanlari
08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

ISSN: 3060-463X

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, mart.

Bosh muharrir:
Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:
Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor
Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor
Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,
Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent
Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD
Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)
Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.
Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor
Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.
Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modellashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikasiya va kompyuter tizimlari, telekommunikasiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 – Makroiqtisodiyot
08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 – Ekonometrika va statistika
08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 – Marketing
08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 – Menejment
08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

MUNDARIJA

KORXONALARDA ICHKI AUDIT TIZIMINING BOSHQARUV QARORLARI QABUL QILISHDAGI O‘RNI 24
Mexmonaliyev Ulug‘bek Erkinjon o‘g‘li

FISKAL SIYOSAT SAMARADORLIGI VA SOLIQ TUSHUMLARI DINAMIKASI: O‘ZBEKISTON MISOLIDA ILMIY TAHLIL 30
Abduraimova Nigora Abdugapparovna

YASHIRIN IQTISODIYOTNI KELTIRIB CHIQARUVCHI ASOSIY OMILLAR HAMDA IQTISODIYOTGA TA’SIRI 37
Toxtabayev Oybek Odilovich

QISHLOQ XO‘JALIGI OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV 42
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o‘g‘li

O‘ZBEKISTON GLOBAL-IQTISODIY RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O‘RNI 48
Kuvatova Oliya Sheraliyevna

QURILISH SANOATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY MOHIYATI VA ULARNI KAPITAL BOZORI INSTRUMENTLARI ORQALI MOLIYALASHTIRISH IMKONIYATLARI 54
Igitov Jurabek Kuzibekovich

IQTISODIY ISLOHOTLAR DAVRIDA TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING OMILLARI 61
Yangiboyev F.B.

TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI ERTA ANIQLASH VA BOSHQARISHNING INTEGRATSIYALASHGAN RISK-INDEKS MODELI 68
Kalandarov Abdulla Baxtiyorovich, Rajabov Shoxrux Suvon o‘g‘li

RUX VA QO‘RG‘OSHINNI SELEKTIV AJRATIB OLISHNI KOMBINATSIYALASH TEXNOLOGIYASI VA NAZARIYASI 74
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o‘g‘li, Haqberdiyev Dilshod Qodir o‘g‘li

UY-JOY QURILISHI HAJMINI UZOQ MUDDATLI PROGNOZLASHDA EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH 81
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich

O‘ZBEKISTONDA BOG‘DORCHILIKNI RIVOJLANTIRISHDA IQLIM VA TABIIY OFATLAR NATIJASIDA YETKAZILDAN TALOFATLARNI DAVLAT TOMONIDAN KOMPENSATSIYA QILISH MEXANIZMI 85
Sattorov Orifjon Boymurodovich

AHOLI MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH ORQALI YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISH MEXANIZMLARI 90
Abdug‘aniyev Uchqun Habibulla o‘g‘li

O‘ZBEKISTON QURILISH SANOATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING RIVOJLANISH DINAMIKASI VA TENDENSIYALARI 96
Musaeva Aynura Abayxolievna

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF SOCIAL INFRASTRUCTURE TRANSFORMATION IN THE CONTEMPORARY ENVIRONMENT 104
Normurodov Khusan Eshmakhmatovich

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI BAHOLASH YO‘LLARI 108
Begamov S.X.

DEBITORLIK QARZLARINING STRATEGIK BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL QILISH YO‘NALISHLARI 112
Normatova Gulmira Xayrullaevna

SOLIQLARNI PROGNOZLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH AMALIYOTI TAHLILI 118
Ergashov Jamshid Ashurovich

MEHNAT XARAJATLARI HISOBI: NAZARIY ASOSLAR, USULLAR VA BOSHQARUVDAGI AHAMIYATI 126
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich

KORPORATIV XIZMATLARNING BANK FOYDASIGA TA'SIRI: KOMISSION VA FOIZLI DAROMADLAR TAHLILI 131
Qurbonov Abror Abdullayevich

TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA TASHKILIY MEXANIZMLARI 136
Djamalov G'ofir Oribjanovich

OCHIQLIK INDEKSI VA KORRUPSIYAGA QARSHI KURASH SAMARADORLIGI: O'ZBEKISTON TAJRIBASINING INSTITUTSIONAL TAHLILI 144
Dilshod Pulatov, Uchqun Abdug'aniyev

DUNYO SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY HOLATI VA NATIJALARI TAHLILI 153
Alimov Baxodir Batirovich

QISHLOQ HUDUDLARIDA XIZMAT KO'RSATISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI 160
Yuldashova Nilufar Ziyabayevna

QURILISH TASHKILOTLARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION USULLARI 164
Muxibova Guli Yarkinovna, Sharifxodjayeva Odina Ulug'bek qizi

AXBOROT-RESURS MARKAZLARINING TA'LIM JARAYONIGA TA'SIRINI BAHOLASH 168
Pirmedova Xayitgul Muxammedovna

IJTIMOIY HIMOYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI: XALQARO TAJRIBA VA INSTITUSIONAL YONDASHUVLAR 173
Bafoyev Farrux Jo'raqulovich

KORXONALARDA AI-DRIVEN "DECISION SUPPORT SYSTEMS" (DSS)NI JORIY ETISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI 181
Mardanova Ra'no

STRENGTHENING THE FINANCING OF FAMILY-OWNED ENTERPRISES IN UZBEKISTAN THROUGH BANK CREDIT 186
Baymuratova Zina Aqilbekovna, Ibadullaeva Asal Ulugbek qizi

SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA DAVLAT BOSHQARUV TIZIMLARINI RAQAMLASHTIRISH 192
Aytmuratov Qutlımurat Jalgasovich

ATTRACTING INVESTMENTS FROM FINANCIAL MARKETS AND FACTORS INFLUENCING THE INCREASE OF THEIR ATTRACTIVENESS 196
Kholov Sherali Akhrorboyevich

MARKAZIY OSIYODA TRANSCHEGARAVIY SUV RESURSLARINI BOSHQARISH VA ADOLATLI TAQSIMLASHNING NAZARIY-HUQUQIY ASOSLARI 200
Matkarimov Mansur

XALQARO XIZMATLAR SAVDOSIDA TIBBIY TURIZMNING IQTISODIY AHAMIYATI 206
Farxodova Shohnoza Umidbek qizi

BANK XIZMATLARI SIFATINI BAHOLASHNING KO'P OMILLI INDIKATORLARI TIZIMI 213
Ibroximov Ilxomjon Shavkatjon o'g'li

SANOAT KORXONALARINI IQTISODIY FAOLIYATINI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI 219
Tillayeva Barno Ramizitdinovna

NOTIJORAT TASHKILOTLAR FAOLIYATIDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI VA AUDITORLIK HISOBOTLARINING O'ZIGA XOSLIGI 224
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

ЦИФРОВЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ РЕИНТЕГРАЦИИ ВОЗВРАЩАЮЩИХСЯ ТРУДОВЫХ МИГРАНТОВ: МЕЖДУНАРОДНАЯ ПРАКТИКА И ВОЗМОЖНОСТИ ДЛЯ КЫРГЫЗСТАНА.....230
Амантурова Дилбара Кыдыкбековна

РОЛЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ЛЕКСИКИ В ЯЗЫКОВОЙ ПОДГОТОВКЕ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ.....237
Асрарова М.У.

О СКОРИНГОВЫХ МЕТОДАХ ЭКСПРЕСС-АНАЛИЗА ДОХОДНОСТИ АКЦИЙ УЗБЕКСКИХ ЭМИТЕНТОВ.....242
Ирмухамедова Муслима Дилшодовна

UY-JOY QURILISHIDA ESKROU MEXANIZMLARINI JORIY ETISH ORQALI INVESTITSION XAVFSIZLIK VA MOLIYAVIY SHAFFOFLIKNI TA'MINLASH.....247
Karimov Inomjon Ortikbaevich

YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK BIZNESNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....254
Kamoliddinov Ilxomjon Muxammadjonovich, Kobilov Murod Vakkosovich

TIJORAT BANKLARI RAQOBATBARDOSHLIGINING MOLIYAVIY BARQARORLIK KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....259
Axmedov Toxirjon Xasanjon o'g'li

SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA ENERGETIKA VA ISHLAB CHIQARISH SALOHIYATINING ROLI.....264
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li

TIJORAT BANKLARIDA KOMPLAENS-NAZORAT TIZIMI ORQALI RISKLARNI SAMARALI BOSHQARISH.....270
Fayziyev Sherzod Djunaydilloyevich

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УПРАВЛЕНИЯ БАНКОВСКИМИ РИСКАМИ И СТРАХОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ ОПЕРАЦИЙ В УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКИНГА В ХОРЕЗМСКОЙ ОБЛАСТИ.....275
Бахтиёров Худайберган Хамдам угли

DOIMIY BO'LMAGAN KUCH TA'SIRIDA DEFORMATSIYALANUVCHAN STANDART CHIZIQLI QATTIQ MODEL ISHLAB CHIQISH VA SONLI TAHLIL QILISH.....282
Ahmadov Ilhom Aktam o'g'li, Isomova Sabohat Islom qizi

YOUTH ENTREPRENEURSHIP AS A FACTOR OF STRUCTURAL ECONOMIC TRANSFORMATION IN UZBEKISTAN.....290
Isakjanova Saboxat Muhamedovna

МОДЕЛИРОВАНИЕ САМОВОЗБУЖДЕНИЕ НЕЯВНОПОЛЮСНОГО СИНХРОННОГО ГЕНЕРАТОРА ПРОДОЛЬНО-ПОПЕРЕЧНОГО ВОЗБУЖДЕНИЯ.....298
Пирматов Нурали Бердиёрович, Бекишев Аллаберген Ергашевич, Бердиёров Улугбек Нурали угли, Бердиёров Улмасбек Нурали угли

YURTIMIZDAGI EKOLOGIK SOF YOG'OCH MATERIALLARIDAN TAYYORLANGAN ORAYOPMA KONSTRUKSIYALARINING CHO'ZILISHGA QARSHILIGI.....305
Yunusaliyev Elmurod Muhammadyaqubovich, Toshpulatov Ilhomjon Baxtiyorovich

AYDAR-ARNASOY KO'LLAR TIZIMINING SHAKLLANISH BOSQICHLARI VA ZAMONAVIY EKOLOGIK MUAMMOLARI.....311
Aminov Hamza Husanovich, Madrimov Rajabboy Masharipovich, Xamdullayeva Aziza Baxtiyor qizi

EXPLAINABLE AI YORDAMIDA SOC UCHUN TUSHUNTIRILADIGAN KIBERXAVF ANIQLASH TIZIMINI ISHLAB CHIQISH.....318
N.N. Jo'rayev, A.Sh. Juraboyev

QUYOSH FOTOELEKTRIK MODULLARINI SUV YORDAMIDA TOZALASH VA SOVITISH USULLARI TAHLILI.....324
Ibragimov Umidjon Hikmatullayevich, Qodirov Jobir Ro'zimamatovich, Izomov Shahzod Niyoz o'g'li, To'ymurodov Quvonchbek Sherzod o'g'li

RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING QURILISH SOHASIGA INTEGRATSIYASI: ILG‘OR XALQARO TAJRIBA 332
Fayziyeva Gulnoza Abdurahmonovna

ФАКТОРЫ НАЛОГОВОЙ КУЛЬТУРЫ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА СОБИРАЕМОСТЬ НАЛОГОВ: СОЦИОЛОГИЧЕСКИЙ И ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ 339
Хакимова Ситора Ильёсжон кизи, Муталова Дилором Махамаджановна

ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ЭКСПЕРТНОГО ПРОГНОЗИРОВАНИЯ КОМПЕТЕНЦИЙ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ 345
Л.А. Кадырова, Б. Н. Эгамов

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SUG‘URTA BOZORINING TUZILISHI TAHLILI 350
G‘oziyeva Aziza Abdusalomovna

MINTAQALARDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH MASALALARI 358
Xamrayev Quvvat Iskandarovich

KONTEYNERLI TASHUVLARNING JORIY HOLATI, MAVJUD MUAMMOLAR VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI 366
Samatov G‘affor Alloqulovich, Xolmatov Bekzod Nurmatovich, Toxirov Maxmudjon Murodjon o‘g‘li, Absattarov Isomiddin Xotam o‘g‘li

KICHIK BIZNES KORXONALARIDA ISHLAB CHIQARISH OMILLARI BO‘YICHA NOMUVOFIQLIKNI ANIQLASH VA BARTARAF ETISH MEXANIZMI 381
Kaypnazarova Gulshad Xojamuratovna

TASHQI SAVDO BALANSINI MUVOZANATLASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIY JIHATLAR 386
Rahimov Eshmurod Normurodovich, Misliddinov Ikromjon Kamoliddin o‘g‘li

SIFATLI TIBBIY XIZMAT KO‘RSATISH VA AHOLIGA QAMROVNI TA’MINLASHDA BOSHQARUV QARORLARINING AHAMIYATI 391
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich

SUN’IY INTELLEKT TIZIMLARIDA GIPERPARAMETRLARNI MATEMATIK OPTIMALLASHTIRISH USULLARI 396
Husan Arziqulov Normurod o‘g‘li

ENHANCING THE SERVICE SECTOR AS A MEANS OF CREATING EMPLOYMENT IN TOURISM INFRASTRUCTURE 401
Zarikeev Rasul Polatovich

EXPANDING BANK CREDIT OPPORTUNITIES FOR FAMILY-OWNED ENTERPRISES IN UZBEKISTAN 406
Isakov Janabay Yakipbaevich

BANKS’ BROKERAGE AND ADVISORY SERVICES IN FACILITATING SECURITIES TRANSACTIONS AND IMPROVING MARKET LIQUIDITY 412
Isakov Isobek Janabay uli

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ ВНЕШНЕЙ ТОРГОВЛИ 416
Ибрагимов Мансур Ахметович

ОПТИМИЗАЦИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ПРОВАЙДЕРОВ В УСЛОВИЯХ ПОСТРОЕНИЯ НОВЫХ ЦЕПЕЙ ПОСТАВОК 421
Маннапова Феруза Фахриддин кызы

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ISLOM MOLIYASINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH VA INSTITUSIONAL ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI 428
Isroilov Obid Olimjonovich

OZIQ-OVQAT BOZORI KON’YUNKTURASINI BAHOLASHDA KO‘P OMILLI REGRESSIYA MODELINING SAMARADORLIGI 433
Abduraxmonov Adxamjon Sultonboyevich

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

AHOLI TURMUSH TARZINI YAXSHILASHNING ISTIQBOLLARI....438
Djuraeva Didora Sobirjonovna

ZAMONAVIY MOLIYAVIY INFRATUZILMANING INSTITUSIONAL ASOSLARI: TO‘LOV TIZIMLARI NAZARIYASI VA O‘ZBEKISTON AMALIYOTI....441
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich

XIZMAT KO‘RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI MENEJMENT VA SUN’IY INTELLEKT ASOSIDA STRATEGIK BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH....449
Zayavitdinova Nafisa Muxammadovna

CORPORATE GOVERNANCE, FDI, AND URBANIZATION IN THE GREEN ECONOMIC TRANSFORMATION OF UZBEKISTAN....454
Ablaeva Valentina

FEMALE ENTREPRENEURSHIP AND MICRO-ENTERPRISE DEVELOPMENT....460
Dilafruz Kuchkorova

LEGIRLANGAN PO‘LATLARDAN TAYYORLANGAN PROKATLASH JO‘VALARINI CHIDAMLILIGINI OSHIRISH UCHUN TERMIK PUXTALASH TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH....466
Saydumarov Botir Muradovich, Berdiyev Darob Murotovich, Tashmatov Ravshan Qobilovich

SHAMOL TURBINASINING IKKI TOMONLAMA TA’MINLANADIGAN ASINXRON GENERATORI O‘TKINCHI JARAYONLARINING TAHLILI....471
Bekishev Allabergen Yergashevich, Kurbonov Najmiddin Abduxamidovich,
Yunusov Obidxon Abdivait o‘g‘li, Jo‘rayev Doston Majid o‘g‘li

TIJORAT BANKLAR FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA TA’SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI....479
Babaxanova Dildora Rustamovna

RAQOBAT USTUNLIGIGA ERISHISHDA ZAMONAVIY MARKETING TEXNOLOGIYALARINI QO‘LLASH....485
Meliqulov Abduhalil Norinovich

JAMOAT AHAMIYATIGA EGA TASHKILOTLAR TOIFASIGA KIRITISH MEZONLARI, ULARNING MOLIYAVIY HISOBOTLARI VA AUDITIGA QO‘YILADIGAN TALABLAR....490
Shodiyev Murodjon Bakirovich

EFFICIENCY OF IMPROVING THE IT SERVICES EXPORT....494
Uzakov Ortik Shaymardanovich

CHORVACHILIKDA ILK VETERINARIYA XIZMATI TARIXI: QADIMGI O‘ZBEKISTON MISOLIDA....499
Sayfudinova Djamila Badridinovna

AHOLINI IJTIMOIY HIMOYALASH TIZIMINI BOSHQARISHGA BAG‘ISHLANGAN DASTLABKI ILMIY QARASHLARNING SHAKLLANISHI VA ULARNING TAHLILI....503
Xamroyev Anvar Ashurovich

AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI HAMDA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY AFZALLIKLARI....508
A.A.Abduvoxidov

NODAVLAT OLIY TA’LIM MUASSASALARINING MOLIYAVIY HOLATINI KOMPLEKS BAHOLASH VA IQTISODIY SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH....518
Turmanqulov Norpo‘lat Sa’dullayevich

PERFORMANCE APPRAISAL FAIRNESS AND EMPLOYEE OUTCOMES IN UZBEKISTAN’S EDUCATIONAL INSTITUTIONS: A QUANTITATIVE INVESTIGATION....525
Farida Nishanova

SANOAT KORXONALARIDA SIFAT BOSHQARUVI TIZIMLARINING ISHLAB CHIQARISH JARAYONIGA TA’SIRI....535
O‘.M. Baytanov

DIGITAL METHODS FOR MONITORING HAND HYGIENE AND AUTOMATIC NAIL SEGMENTATION USING COMPUTER VISION TECHNOLOGIES 540
Shavkat Shukhratovich Azimov, Temurbek Zokir Ugli Daminov, Durdona Nurjonovna Rasulova, Dilorom Umrzakovna Nalibaeva

MATLAB-BASED OPTIMIZATION OF METHANE FEED INTAKE IN A GTL PLANT FOR SYNTHETIC FUEL PRODUCTION 545
U.T. Beshimov, U.R. Azamatov, A.G. Makhsumov, E.E. Mashaev

НЕОБХОДИМОСТЬ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОПТИМАЛЬНОГО ИНВЕСТИЦИОННОГО ВЛОЖЕНИЯ В СОЦИАЛЬНО-ЗНАЧИМЫХ ИННОВАЦИОННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ 554
Зайналов Ж.Р. , Абдуллаева С.Ш., Нурмухамедов А.М.

INFORMATIKA FANINI O‘QITISHDA ONLAYN TEST VA AVTOMATIK BAHOLASH TIZIMLARI: INNOVATSION METODLAR, ZAMONAVIY YONDASHUVLAR VA DOLZARB MUAMMOLAR TAHLILI 561
Nasriddinov Zaynobiddin Xusniddin o‘g‘li, Sayidov Nozimjon Abdulnosirovich

SERVOMOTORLARNING XARAKTERISTIKALARI 565
Pirmatov Nurali Berdiyarovich, Egamov Akmal Mamarasulovich, Mamarasulov Nodir Akmal o‘g‘li

XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 572
O‘rinov Komiljon Kozimovich

MAISHIY XIZMAT KO‘RSATISHDA SIFAT NAZORATINI OSHIRISHNI RAQAMLASHTIRISH YO‘LLARI 576
Meliyev X.T.

INVESTIGATION OF THE EFFICIENCY OF FATS AND OILS REMOVAL FROM WASTEWATER GENERATED BY PUBLIC CATERING ENTERPRISES 585
Durdona Obutjonova, Xayrullo Ibroximov, Ahmadjon Ibadullaev, Umar Chorshanbiev, Babaev Askar

INSON KAPITALINING IQTISODIY MAZMUNI, UNI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI VA O‘ZBEKISTONDA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI 591
Ismailova Gulruh Faxriddinovna

HUDUDLARDA MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNI RIVOJLANTIRISH VA AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI 596
Azlarova Mushtariybegim Abror qizi

NORASMIY BANDLIK VA DAROMADLARNI SOLIQQA TORTISHDA SOLIQ IMTIYOZLARIDAN FOYDALANISH TAHLILI 600
Bozorova Ozoda Raximovna

DAVLAT KORXONALARINI OMMAVIY JOYLASHTIRISH (IPO) ORQALI XUSUSIYLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO‘NALISHLARI (“UZAUTO MOTORS” VA “O‘ZBEKTELEKOM” AJ MISOLIDA) 605
Razikov Ulug‘bek Zaripovich

QURILISHDA INNOVATSION FAOLIYAT TUSHUNCHASI VA TURLARI 611
B.K.Abdusamatov, I.A.Yusupov

ИССЛЕДОВАНИЕ МЕТОДОВ ЗАКРЕПЛЕНИЯ ПОДВИЖНЫХ ПЕСКОВ И ЭФФЕКТИВНОСТИ ЗАЩИТНЫХ ЛЕСНЫХ ПОЛОС ВДОЛЬ ЖЕЛЕЗНЫХ ДОРОГ 615
Лесов Кувандык Сагинович, Хуршида Абдимуминовна

SURXONDARYO VILOYATI TUMANLARIDA INVESTITSIYA MUHITINI YAXSHILASH OMILLARI 621
Qosimova Nodira Saidovna

QISHLOQ XO‘JALIGI ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARINI OPTIMALLASHTIRISH VA RENTABELLIKNI OSHIRISH STRATEGIYALARI (ANDIJON VILOYATI MISOLIDA) 627
Sanjarbek Sotvoldiyev Dilshodbek o‘g‘li, Qodirov Zohidjon Eraliyevich

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

YIRIK KORXONALARDA SOLIQ NAZORATI TEKSHIRUVLARIGA OID ILMIY TALQINLARNING TAHLILI 632
Qo‘shaqov Asrorjon Nematjonovich

QUYOSH ISSIQXONALARIDA QUYOSH ENERGETIK QURILMALARIDAN FOYDALANISH USULLARI VA TEXNIK YECHIMLARI 640
Komilova Nodira Abdirahmon qizi

IT-KORXONALARIDA INVESTITSIYA VA EKSPORTNI RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI TAHLILI 648
Uzaqov Ortik Shaymardanovich

O‘ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN LOYIHALAR TAHLILI 655
Rasulova Dilfuza Valiyevna

СТРУКТУРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ И ФАКТОРЫ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПОДОТРАСЛЕЙ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УЗБЕКИСТАНА 666
Уролова Севара Бехзод кизи

MAHALLIY BUDJETLARNI SHAKLLANTIRISH VA TAQSIMLASH JARAYONIDA FUQAROLAR ISHTIROKI: SO‘ROVNOMA NATIJALARI ASOSIDA TAHLIL 672
Shukurova Parizod, Soatova Nodira Boboxonovna

TRANSPORT SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH: XORIJIY TAJRIBA 677
Mirzayeva Dildora Inomovna, Alijonov Ahadjon Hasanboy o‘g‘li

BOSHQARUV ETIKASINING ZAMONAVIY BIZNESDA TUTGAN O‘RNI VA RIVOJLANISH YO‘NALISHLARI 686
Suyunov Dilmurod Xolmurodovich, Qodirov Tuyg‘un Uzoqovich

XIZMAT KO‘RSATISH SOHASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI INNOVATSION-TEXNOLOGIYALARNI QO‘LLASH YO‘NALISHLARI 694
Sh.A.Sultonov

MINTAQAVIY INVESTITSION SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MODELLARINING ROLI 700
Qobilov Anvar Eshpo‘latovich

MASHINASOZLIKDA DETALLARNI SARALAB YIG‘ISHNING AFZALLIGI VA AHAMIYATI 705
Baxramov Faxridin Xuzriddinovich, Abdixamidov Nurbek Ural o‘g‘li, Abdullayev Djura Xudoyorovich

ТРАНСФОРМАЦИЯ МЕХАНИЗМОВ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ СТРОИТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ ВНЕДРЕНИЯ СИСТЕМЫ ЭСКРОУ-СЧЕТОВ 712
Жаксымуратов Казбек Раджович

O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI 717
Nurullayev Baxrom Botirovich

XIZMATLAR SOHASI RIVOJIDA DAROMADLARNING INKLYUZIV O‘SISHI, KAMBAG‘ALLIK DARAJASI TUSHISHINING MUHIM OMILIDIR 724
Saparov Murod Irgashovich

BOZOR MUNOSABATLARI RIVOJLANISHI SHAROITIDA SOLIQ TIZIMINING DOLZARB MASALALARI 728
Umurzak Rajabov

TIJORAT BANKLARIDA RESURS BAZASI SHAKLLANISHINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI 734
Bolibekov Shahboz Baxodir o‘g‘li

OLIY TA’LIM VA ISHLAB CHIQARISH KORXONALARI O‘RTASIDAGI INNOVATSION HAMKORLIK 741
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich

QURILISH TARMOG‘IDA KICHIK VA YIRIK KORXONALAR IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INVESTITSION-INNOVATSION MEXANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....744
Axmedova Nilufar Shuxratovna

КЛЮЧЕВЫЕ ЛИЧНОСТНЫЕ КАЧЕСТВА ПЕДАГОГА КАК ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ.....750
Киличева Феруза Бешимовна

NEYROPSIXOLINGVISTIKADA INVERSIV GAP KONSTRUKSIYALARINING FUNKSIONAL XUSUSIYATLARI.....755
Tuyboyeva Shakhnoza

ROLE OF MODERN MODELS IN REGIONAL PRODUCTION MANAGEMENT.....758
Abdullayev Muzaffar Abdujabbarovich

HUDUDIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MONITORING TIZIMINING AHAMIYATI.....761
Karimova Shirin Zoxid qizi

MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA ILG‘OR XORIJ TAJRIBASI.....766
Xolmatova Asila Menglimurod qizi

QASHQADARYO VILOYATIDA NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARINING IJTIMOIY-IQTISODIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI.....773
Sattorov Firdavs Ziyodullayevich

TUSHUM VA DAROMAD HISOBI KATEGORIYALARINI XALQARO MOLIYAVIY HISOBOT STANDARTLARI ASOSIDA TAHLILI.....777
Bayjanov Sarsengaliy Xalmuratovich

GLOBALLASHUV SHAROITIDA TADBIRKORLIKDA XALQARO SAVDO MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISHNING METODOLOGIK ASOSLARINI SUN’IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....783
Xudayberdiyev Otabek Absalomovich

QASHQADARYO VILOYATINING TABIIY TURISTIK RESURSLARI VA ULARNING TURIZM RIVOJLANISHIDAGI ROLI.....790
Suyunova Dilnoza Mexridin qizi

O‘ZBEKTELEKOM AK TEXNIK SAMARADORLIGINI BAHOLASH: DEA CCR MODELI VA MALMQUIST TFP INDEKSI ASOSIDA TAHLIL.....794
Salimova Husniya Rustamovna

BIZNES-JARAYONLARNI MODELLASHTIRISHNING MOHIYATI VA ULARNI MOLIYAVIY-IQTISODIY KO‘RSATKICHLAR ORASIDAGI BOG‘LIQLIK.....800
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi

XORIJIY TURISTLAR UCHUN KREATIV VA JOZIBADOR TURIZM MAHSULOTLARINI SHAKLLANTIRISH YO‘LLARI.....805
Abdurasulov Shavqiddin Erkin o‘g‘li

XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI MOLIYAVIY RESURSLARINING O‘ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI LOYIHALARDAGI ROLI VA SAMARADORLIGI.....811
Rasulova Dilfuza Valiyevna

IQTISODIY O‘SISH VA ISHSIZLIK O‘RTASIDAGI BOG‘LIQLIKNING NAZARIY MODELLARI.....818
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo‘ja Mahammadjon o‘g‘li

RESPUBLIKAMIZDAGI YIRIK AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA “XALQCHIL IPO”NI O‘TKAZISH ISTIQBOLLARI.....822
Ibragimov G‘anijon G‘ayratovich

МЕТОДОЛОГИЯ ОПРЕДЕЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРОДУКЦИИ ВИНОГРАДНОЙ ОТРАСЛИ.....829
Сапаев Д.Х.

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

SABZAVOT EKISHDA TUPROQNING FIZIK-MEXANIK XUSUSIYATLARI 835
Ravshanov Hamraqul Amirqulovich, Aliqulova Sevara Muxiddinovna

TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI LOYIHAVIY MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH....839
Abdurazakova Nasiba Sultanovna

O‘ZBEKISTON HUDUDLARINI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARINING ROLINI YANADA KUCHAYTIRISH YO‘NALISHLARI 844
Bekchanov Davron Masharipovich

TOG‘LI SHAROITLARDA AVTOGREYDERLARNING YOQILG‘I SARFIGA TA’SIR QILUVCHI FAKTORLAR....848
Sarmonov Azizbek Xoshimjonovich, Abdukarimova Shoxsanam Murodjon qizi

JAHON AMALIYOTIDA TASHQI SAVDO SIYOSATINI TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARI VA ILG‘OR TAJRIBALAR....855
G‘iyosov Ilhom Karimovich, Toxirova Risolat Abdushukur qizi

O‘ZBEKISTONDA ISLOMIY BANK XIZMATLARINI TATBIQ QILISH IMKONIYATLARIGA TA’SIR QILUVCHI OMILLAR....862
Absamatov Asqar Ergashovich

ALOQA XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISH ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARINI ASOSIY YO‘NALISHLARI....868
Nazarov Sanjar Nasridinovich

RAQAMLI MEXANIZMLAR ASOSIDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO‘LLARI....873
Abdiyev Alimardon Chorshanbiyevich, Shamsiyeva Ruxsora Nasirovna

MAMLAKATIMIZ MAHALLALARIDA TADBIRKORLIK VA HUNARMANDCHILIKNI RIVOJLANISH DINAMIKASI TAHLILI....876
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich

O‘ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA RESURSLARIDAN FOYDALANISHNI MODELLASHTIRISH....880
Qo‘ziboyev Behzod Hamidovich

BARQAROR SANOAT VA ESG INTEGRATSIYASI: MUAMMOLAR VA IMKONIYATLAR....884
Turg‘unov Jasurbek Alimardon o‘g‘li

ОТ ТРАДИЦИОННОГО ПОЛИВА К ТОЧНОМУ ОРОШЕНИЮ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВОДЫ В ХЛОПКОВОДСТВЕ БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ 890
Рахимов Олим Хамитович, Гулчехра Салимовна Нарзуллаева

DIGITAL TECHNOLOGIES AS A KEY DRIVER OF SOCIO-ECONOMIC PROGRESS: A QUANTITATIVE ANALYSIS OF IMPACT TRANSMISSION MECHANISMS 898
Bozorova Irina Jumanazarovna

RAQOBQTBARDOSHLIKNI OSHIRISHDA MEHMONXONA INNOVATSIYALARINING STRATEGIK AHAMIYATI....904
Usmanova Gulida Valiyevna

KO‘CHMAS MULK QIYMATINI OMMAVIY BAHOLASH UCHUN KOBB-DUGLAS GIBRID MODELINI QO‘LLASH....910
Xushvaqtov Jasur Shuhrat o‘g‘li

САНИТАРНО-ЗАЩИТНАЯ ЗОНА КАК ИНСТРУМЕНТ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ ПРИ РЕАЛИЗАЦИИ КРУПНОМАСШТАБНЫХ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРОЕКТОВ (НА ПРИМЕРЕ ШЕРАБАДСКОЙ СОЛНЕЧНОЙ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКОЙ СТАНЦИИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН)....919
Омандавлатов Сирожиддин Содикович

ZAHARLI CHIQINDILARNING ATROF-MUHIT VA INSON SALOMATLIGIGA TA’SIRINI KOMPLEKS BAHOLASH....924
Ruziyeva Iroda Davutovna, Mavlonova Shaxnoza Raxmatovna

ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЕ ТРАНСПОРТНЫЕ СИСТЕМЫ НА ОСНОВЕ VANET ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ ДОРОЖНОГО ДВИЖЕНИЯ....930
Лазарев Амир Пишембаевич, Шахобиддинов Алишер Шопатхиддинович

STRENGTHENING THE FINANCIAL RESOURCE BASE OF COMMERCIAL BANKS IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION....938
Dilnoza Xaitboyeva

SHAHAR INFRATUZILMASIDA NOGIRONLIGI BOR SHAXSLAR UCHUN TO‘SIQSIZ MUHITNI TASHKIL ETISHDA XALQARO YONDASHUVLAR....941
Karimova Laziza Jaxongir qizi

BANK RISKLARINI BOSHQARISHDA RISK-APPETIT TUSHUNCHASI VA UNI SHAKLLANTIRISH STRATEGIYALARI....946
O‘ktamova Nozima Narzulla qizi, Mirzaraximova Nurhayot Bahrom qizi

O‘ZBEKISTONDA MILLIY TAOMLARNING TURISTLAR SAYOHAT MOTIVATSIYASIGA TA’SIRINI BAHOLASH....950
Turayev Ziyadulla Norsoatovich

O‘ZBEKISTONDA TURIZM TURLARINI TRANSFORMATSIYALASH VA DIVERSIFIKATSIYALASH CHEGARALARINI TIZIMLI TAHLIL ASOSIDA ANIQLASH USLUBIYOTLARI....956
Saidova Dilfuza Abdufattohovna

ISTE’MOL NARXLARI INDEKSINI HISOBLASHDA KUZATUV QAMROVI, MA’LUMOTLAR MANBALARI VA VAZNLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH....964
Ismailova Shaxnoza Uktamovna

O‘ZBEKISTONDA UY-JOY NARXLARI INDEKSINI HISOBLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING INTEGRALLASHGAN MODELI....969
Tog‘ayeva Dildora Akramovna

AUDIT ISHI SIFATINI BAHOLASHDA XALQARO STANDARTLARDAN FOYDALANISH....976
Qo‘shmatov Otaxon Qurbonaliyevich

ГЛОБАЛЬНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ РЫНКА ЭЛЕКТРОМОБИЛЕЙ И ЗАРЯДНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ: ОПЫТ УЗБЕКИСТАНА....981
Абдурашидов Искандарбек Журъат угли, Ибрахимов Каримжон Исмаилович, Таджибаев Абдунаби Абдурахмонович, Абдурашидов Сардор Журъат угли

STUDY OF THE HYDROLYTIC ACTIVITY OF CELLULASE ENZYME PREPARATIONS ON COTTON FIBER....990
Nazarov Kamoljon, Valixodjayeva Ziyoda, Soatov Askarali

KATTA MA’LUMOTLAR (BIG DATA) VA ULARNING AXBOROT TIZIMLARIDAGI QO‘LLANILISHI....994
Abdullayev Jahongir Shuxrat o‘g‘li

AGRAR SOHADA MOLIYALASHTIRISH TIZIMIDA XUSUSIY INVESTITSIYALAR VA KREDIT O‘RTASIDAGI O‘ZARO BOG‘LIQLIKNING AHAMIYATI....998
S. J. Yangiboev

THE ROLE OF SUPERPLASTICIZERS IN REDUCING WATER DEMAND AND ELIMINATING EXTERNAL CURING IN CONCRETE....1005
Shakirov Tuygunjon Turgunovich, Umarov Khotamjon Atamjonovich

ВНЕДРЕНИЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО: ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ....1010
Айтымбетов Султанбек Дуйсенбаевич

DOLOTA DETALIGA QO‘SHIMCHA ISHLOV BERIB RESURSINI OSHIRISH TEXNOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH....1016
Qosimov Karimjon, Qodirov Nazirjon Ulug‘bekovich, Yusupov Asrorbek Rafiqjon o‘g‘li

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA EKSPORT DIVERSIFIKATSIYASINI TA’MINLASHDA RAQAMLI INFRATUZILMANING ROLI....1019
Eshpo‘latova Hilola Bozorboy qizi

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

MICROSOFT ACCESS ASOSIDAGI QAROR QABUL QILISH TIZIMI ORQALI LABORATORIYALARDA “ISO 9001:2015” VA “ISO/IEC 17025:2017” STANDARTLARINI JORIY ETILISH DARAJASINI BAHOLASH 1025
Mamajonov Abduvoxid Abduraxmonovich, Abdujabborov Obidjon Oribjon o‘g‘li

AGROSANOAT MAJMUASIDA INNOVATSION RIVOJLANISH: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YO‘NALISHLAR 1032
Aksakalov Ravshanjon Dolimjonovich

ENTROPIYA ASOSIDA MA’LUMOTLARNI SIQISH ALGORITMLARINI TAHLIL QILISH 1038
Jovliyeva Dilnoz Mustofa qizi

SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA’MINLASHDA RAQOBAT RAZVEDKASINING KONSEPTUAL MODELI 1043
Tursunxo‘jayev Sardor Jamoliddin o‘g‘li

YENGIL AVTOMOBIL UCHUN YONILG‘I SARFINI KAMAYTIRISHGA QARATILGAN ECO-HARAKAT REJIMLARINI NAZARIY ASOSLASH USLUBI 1048
Fattohjonov Bekzod Rasuljon o‘g‘li, Ro‘zimov Sanjarbek Komilovich, Ravshanbekov JaxongirAlisher o‘g‘li, Muxitdinov Akmal Anvarovich

AQSHNING ILG‘OR TAJRIBASI ASOSIDA IKKIYOQLAMA SOLIQQA TORTISHNI BARTARAF ETISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 1058
Rajapov Shuxrat Zaripbayevich

IJTIMOIY HIMOYA KATEGORIYASINING TRANSFORMATSON RIVOJLANISHI 1067
M.Sh.Raximova

XO‘JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVINI TASHKIL ETISH VA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY HAMDA AMALIY ASOSLARI 1072
Ibayev Xo‘jabek, Ergashev Olloyor Furqat o‘g‘li

XO‘JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVINI TASHKIL ETISH VA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY HAMDA AMALIY ASOSLARI

Ibayev Xo‘jabek
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali
Buxgalteriya hisobi va statistika kafedrasi katta o‘qituvchisi

Ergashev Olloyor Furqat o‘g‘li
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali
Buxgalteriya hisobi va statistika kafedrasi tayanch doktaranti
ORCID: 0009-0003-2654-1534
Email: ergashevolloyor53@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada xo‘jalik yurituvchi subyektlarda auditorlik tekshiruvini tashkil etish va auditorlik xulosasini shakllantirishning nazariy-uslubiy hamda amaliy asoslari yoritilgan. Bozor iqtisodiyoti sharoitida auditorlik tekshiruvi moliyaviy hisobotlarning ishonchliligi va shaffofligini ta’minlovchi muhim nazorat mexanizmi ekanligi asoslangan. Tadqiqotda auditning maqsadi, turlari, ko‘lami hamda ichki nazorat tizimining rivojlanganlik darajasi tahlil qilingan. Shuningdek, auditorlik xulosasining shakllanishiga ta’sir etuvchi omillar, jumladan riskga asoslangan yondashuv, tashkiliy-huquqiy shakl va boshqaruv xususiyatlari ko‘rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari audit sifatini oshirish va auditorlik amaliyotini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: auditorlik tekshiruvi, auditorlik xulosasi, xo‘jalik yurituvchi subyektlar, moliyaviy hisobot, ichki nazorat tizimi, majburiy audit, tashabbusli audit, korporativ boshqaruv, audit sifati.

Abstract. This article highlights the theoretical, methodological, and practical foundations of organizing audit inspections and forming audit opinions in business entities. It is emphasized that, in a market economy, an audit serves as a key control mechanism ensuring the reliability and transparency of financial statements. The study analyzes the purpose, types, and scope of audits, as well as the level of development of internal control systems. Factors influencing the formation of an audit opinion, including risk-based approaches, organizational-legal forms, and management characteristics, are also examined. The results of the study contribute to improving audit quality and enhancing audit practices.

Keywords: audit inspection, audit opinion, business entities, financial statements, internal control system, mandatory audit, voluntary audit, corporate governance, audit quality.

Аннотация. В данной статье освещены теоретико-методологические и практические основы организации аудиторской проверки и формирования аудиторского заключения в хозяйствующих субъектах. Подчеркивается, что в условиях рыночной экономики аудит является важным механизмом контроля, обеспечивающим надежность и прозрачность финансовой отчетности. В исследовании проанализированы цели, виды и объем аудита, а также уровень развития системы внутреннего контроля. Рассмотрены факторы, влияющие на формирование аудиторского заключения, включая риск-ориентированный подход, организационно-правовую форму и особенности управления. Результаты исследования способствуют повышению качества аудита и совершенствованию аудиторской практики.

Ключевые слова: аудиторская проверка, аудиторское заключение, хозяйствующие субъекты, финансовая отчетность, система внутреннего контроля, обязательный аудит, инициативный аудит, корпоративное управление, качество аудита.

KIRISH

Bozor iqtisodiyoti sharoitida xo‘jalik yurituvchi subyektlar faoliyatining samaradorligi moliyaviy resurslardan oqilona foydalanish, boshqaruvning shaffofligini ta’minlash hamda manfaatdor tomonlar o‘rtasida ishonch muhitini shakllantirish bilan uzviy bog‘liqdir. Xususan, mulkdorlar, investorlar, kreditorlar va boshqa manfaatdor tomonlar tomonidan qabul qilinadigan iqtisodiy qarorlarning asoslanganligi moliyaviy hisobotlarda aks ettirilgan ma’lumotlarning haqqoniyligi, to‘liqligi va ishonchliligiga bevosita bog‘liq bo‘ladi. Shu jihatdan auditorlik tekshiruvi moliyaviy hisobotlarning ishonchliligini mustaqil baholash, buxgalteriya hisobining amaldagi me’yoriy-huquqiy hujjatlar va xalqaro standartlarga muvofiqligini tasdiqlashga xizmat qiluvchi muhim institutsional mexanizm hisoblanadi. Audit jarayonining samarali tashkil etilishi moliyaviy risklarni aniqlash, ichki nazorat tizimini baholash hamda boshqaruv sifatini oshirishga imkon yaratadi.

Xo‘jalik yurituvchi subyektlarda auditorlik tekshiruvini tashkil etish va auditorlik xulosasini shakllantirish jarayoni ularning tashkiliy-huquqiy shakli, kapital tuzilmasi, boshqaruv modeli hamda faoliyat ko‘lamiga qarab farqlanishi mumkin. Ayrim subyektlarda auditning asosiy maqsadi investitsion jozibadorlikni oshirish va moliyaviy shaffoflikni ta’minlashdan iborat bo‘lsa, boshqa subyektlarda esa boshqaruv qarorlarining samaradorligini kuchaytirish ustuvor ahamiyat kasb etadi. Shu sababli auditorlik xulosasini shakllantirishda riskga asoslangan yondashuvdan foydalanish, ichki nazorat tizimining holatini chuqur o‘rganish hamda audit natijalarining axborot qiymatini oshirish muhim ilmiy-amaliy vazifa hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Auditorlik tekshiruvi va auditorlik xulosasini shakllantirish masalalari iqtisodiy fanlarda, xususan, buxgalteriya hisobi, audit va korporativ boshqaruv yo‘nalishlarida keng miqyosda tadqiq etib kelinmoqda. Xalqaro ilmiy adabiyotlarda auditorlik faoliyati moliyaviy axborotning ishonchliligini oshirish, axborot assimetriyasini kamaytirish hamda investorlar manfaatlarini himoya qilishga xizmat qiluvchi muhim institutsional mexanizm sifatida talqin etiladi.

Jumladan, Arens, Elder va Beasley tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda auditorlik tekshiruvining asosiy vazifasi moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlarga muvofiqligini mustaqil baholash orqali bozor ishonchini mustahkamlashdan iborat ekani asoslab berilgan [1]. Mualliflar auditorlik xulosasining sifati auditorning mustaqilligi, professional malakasi hamda riskka asoslangan yondashuvni qo‘llash darajasi bilan chambarchas bog‘liqligini ta’kidlaydilar.

Korporativ tuzilmalarda auditorlik tekshiruvi va auditorlik xulosasining o‘rniga bag‘ishlangan tadqiqotlarda audit korporativ boshqaruv tizimining ajralmas elementi sifatida qaraladi. Jensen va Mecklingning agentlik nazariyasiga asoslangan yondashuviga ko‘ra, auditorlik tekshiruvi menejerlar va aksiyadorlar o‘rtasidagi manfaatlar ziddiyatini yumshatishga xizmat qiladi [2]. Ushbu yondashuv doirasida auditorlik xulosasi moliyaviy hisobotlar orqali taqdim etilayotgan axborotning haqqoniyligini tasdiqlovchi ishonch instrumenti sifatida baholanadi.

Shuningdek, DeAngelo auditorlik xizmatlari sifatini auditorning obro‘si va mustaqilligi bilan bog‘lab, yirik auditorlik tashkilotlari tomonidan berilgan auditorlik xulosalari bozor ishonchini oshirishini ilmiy jihatdan asoslab bergan [3].

MDH mamlakatlari hamda O‘zbekiston olimlarining ilmiy ishlarida auditorlik tekshiruvining milliy xususiyatlari, huquqiy asoslari va amaliy jihatlari alohida o‘rganilgan. Xususan, O‘zbekistonlik tadqiqotchilar auditorlik faoliyatini rivojlantirishda milliy qonunchilikni xalqaro audit standartlariga moslashtirish muhimligini ta’kidlaydilar [4]. Ularning fikricha, xususiy va korporativ tuzilmalarda auditorlik xulosasining mazmuni subyektning tashkiliy-huquqiy shakli, faoliyat ko‘lami hamda risklar darajasini inobatga olgan holda differensial yondashuv asosida shakllantirilishi lozim.

Shu bilan birga, auditorlik tekshiruvining tashabbusli va majburiy shakllari o‘rtasidagi farqlarni aniq belgilash audit natijalarining axborot qiymatini oshirishga xizmat qilishi qayd etiladi [5]. Umuman olganda, mavjud ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, xususiy va korporativ tuzilmalarda auditorlik tekshiruvi hamda auditorlik xulosasini shakllantirish masalalari ko‘p qirrali xususiyatga ega bo‘lib, ular moliyaviy shaffoflikni ta’minlash, risklarni kamaytirish va korporativ boshqaruv samaradorligini oshirish bilan uzviy bog‘liqdir. Shu bilan birga, milliy amaliyotda auditorlik xulosasining axborot mazmunini yanada boyitish va uni manfaatdor tomonlar ehtiyojlariga moslashtirish masalalari yetarli darajada kompleks tadqiq etilmagani ushbu mavzuning dolzarbligini yanada oshiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot xo‘jalik yurituvchi subyektlarda auditorlik tekshiruvini tashkil etish va auditorlik xulosasini shakllantirishning nazariy-uslubiy hamda amaliy asoslarini o‘rganishga qaratilgan. Tadqiqotning nazariy-

metodik asosini auditorlik faoliyati, moliyaviy nazorat va korporativ boshqaruvga oid milliy hamda xorijiy ilmiy adabiyotlar, shuningdek amaldagi me'yoriy-huquqiy hujjatlar tashkil etadi. Tadqiqot jarayonida tahlil va sintez, induksiya va deduksiya, tizimli yondashuv kabi umumilmiy metodlardan foydalanilib, auditorlik tekshiruvining mohiyati hamda auditorlik xulosasini shakllantirish bosqichlari kompleks tarzda o'rganildi.

Xo'jalik yurituvchi subyektlarda auditorlik amaliyotining o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash maqsadida taqqoslash, guruhlash va mantiqiy tahlil metodlari qo'llanildi. Riskga asoslangan audit yondashuvi doirasida moliyaviy va operatsion risklar baholanib, ularning auditorlik xulosasida aks ettirilish darajasi tahlil qilindi. Tadqiqot natijalarining ilmiy asoslanganligini ta'minlash maqsadida auditorlik standartlari va amaldagi me'yoriy-huquqiy talablar metodologik asos sifatida qabul qilindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bozor iqtisodiyoti sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyati bozor mexanizmlari asosida tashkil etilib, ularning moliyaviy natijalari bevosita mulkdorlar, investorlar, kreditorlar va boshqa manfaatdor tomonlar manfaatlari bilan uzviy bog'liqdir. Bunday sharoitda moliyaviy hisobotlarning ishonchliligi va shaffofligi korporativ boshqaruv samaradorligini ta'minlash, investitsiya qarorlarini asoslash hamda moliyaviy risklarni baholashda muhim omil hisoblanadi. Shu sababli auditorlik tekshiruvi moliyaviy axborotning haqqoniyligini mustaqil tasdiqlovchi hamda manfaatdor tomonlar o'rtasida ishonchni mustahkamlovchi muhim nazorat mexanizmi sifatida namoyon bo'ladi.

Xo'jalik yurituvchi subyektlarda auditorlik xulosasini shakllantirish jarayoni auditning umumiy tamoyillariga asoslangan bo'lsa-da, u subyektlarning tashkiliy-huquqiy shakli, kapital tuzilmasi, boshqaruv tizimi hamda faoliyat risklari bilan belgilanadigan o'ziga xos jihatlarga ega. Auditorlik tekshiruvini rejalashtirish va amalga oshirish jarayonida ichki nazorat tizimining samaradorligini baholash, moliyaviy natijalarga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash hamda mavjud risklarni auditorlik xulosasida asosli aks ettirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu jihatdan mazkur bo'limda xo'jalik yurituvchi subyektlarda auditorlik tekshiruvini tashkil etish va auditorlik xulosasini shakllantirishning amaliy jihatlari tizimli ravishda yoritiladi.

1-jadval. Xo'jalik yurituvchi subyektlarda auditorlik tekshiruvi va auditorlik xulosasini shakllantirishning taqqoslama xususiyatlari

Taqqoslash mezoni	Xo'jalik yurituvchi subyektlar (individual shakl)	Xo'jalik yurituvchi subyektlar (korporativ shakl)
Audit o'tkazishdan asosiy maqsad	Mulkdor manfaatlarini himoya qilish va moliyaviy natijalarni baholash	Investorlar va aksiyadorlar manfaatlarini himoya qilish, korporativ boshqaruvni takomillashtirish
Audit turi	Asosan tashabbusli (ixtiyoriy) audit	Majburiy va tashabbusli audit keng qo'llaniladi
Ichki nazorat tizimi	Nisbatan sodda va cheklangan	Murakkab va ko'p pog'onali
Auditorlik tekshiruvining ko'lami	Faoliyat hajmi va risk darajasiga bog'liq	Konsolidatsiyalashgan hisobotlar hamda sho'ba korxonalarni qamrab oladi

1-jadval ma'lumotlari xo'jalik yurituvchi subyektlarda auditorlik tekshiruvini tashkil etish va auditorlik xulosasini shakllantirish amaliyotida muhim tafovutlar mavjudligini ko'rsatadi. Avvalo, audit o'tkazishdan ko'zlangan maqsad jihatidan ayrim subyektlarda auditorlik tekshiruvi ko'proq mulkdorlar manfaatlarini himoya qilish va moliyaviy natijalarni baholashga qaratilsa, boshqa subyektlarda investorlar, kreditorlar va aksiyadorlar manfaatlarini muvozanatlashtirish, shuningdek, boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Audit turi va ko'lami bo'yicha ham farqlar kuzatiladi. Ayrim xo'jalik yurituvchi subyektlarda tashabbusli audit ustuvor bo'lsa, yirik subyektlarda majburiy audit keng qo'llaniladi hamda konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotlar va tarkibiy bo'linmalar faoliyati ham audit qamroviga kiritiladi. Bu holat auditorlik tekshiruvini rejalashtirish jarayonida riskga asoslangan yondashuvni qo'llashni yanada muhimlashtiradi.

Ichki nazorat tizimining rivojlanganlik darajasi auditorlik xulosasining mazmuniga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Nisbatan sodda ichki nazorat tizimiga ega subyektlarda auditorlik xulosasi ko'proq aniqlangan kamchiliklar va tavsiyalar bilan chegaralansa, murakkab boshqaruv tuzilmasiga ega subyektlarda auditorlik xulosasi batafsil, keng qamrovli hamda izohli shaklda rasmiylashtiriladi.

Shuningdek, auditorlik xulosasidan foydalanish yo'nalishlari ham turlicha bo'lishi mumkin. Ayrim subyektlarda auditorlik xulosasi ichki boshqaruv samaradorligini oshirish vositasi sifatida qo'llansa, boshqalarida u investitsion qarorlar qabul qilish, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash hamda bozor ishonchini mustahkamlashda

muhim axborot manbai vazifasini bajaradi. Shu sababli auditorlik xulosasini shakllantirish jarayonini differensial yondashuv asosida takomillashtirish audit sifatini oshirishning muhim shartlaridan biri hisoblanadi.

Amaldagi me'yoriy-huquqiy hujjatlarga muvofiq, auditorlik tekshiruvi moliyaviy hisobotlarning ishonchliligi, buxgalteriya hisobi yuritilishining qonuniyligi hamda ichki nazorat tizimining samaradorligini baholash maqsadida amalga oshiriladi. Audit yakunida tuziladigan auditorlik xulosasi investorlar, kreditorlar va boshqa manfaatdor tomonlar uchun muhim axborot manbai hisoblanadi.

"Auditorlik faoliyati to'g'risida"gi Qonun talablariga ko'ra, tashabbus tarzidagi auditorlik tekshiruvi buyurtmachi tashabbusi asosida shartnoma doirasida amalga oshiriladi va audit xarajatlari buyurtmachi tomonidan qoplanadi. Shuningdek, qonunchilikda belgilangan mezonlarga javob beruvchi xo'jalik yurituvchi subyektlar majburiy auditorlik tekshiruvidan o'tishi lozim.

Auditorlik tekshiruvi odatda uch asosiy bosqichni o'z ichiga oladi: rejalashtirish, auditorlik amallarini bajarish hamda auditorlik xulosasini tayyorlash. Rejalashtirish bosqichida audit maqsadi, hajmi va risklari aniqlanadi, tekshiruv jarayonida moliyaviy hisobotlarning ishonchliligi hamda ichki nazorat tizimi baholanadi. Yakuniy bosqichda esa aniqlangan natijalar asosida auditorlik xulosasi shakllantirilib, tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Auditorlik xulosasi tarkiban bir necha asosiy elementlardan iborat bo'lib, odatda sarlavha, kirish qismi, asosiy mazmun va auditorning yakuniy fikrini o'z ichiga oladi. Auditorning yakuniy bahosi moliyaviy hisobotlarning ishonchlilik darajasiga qarab ijobiy xulosa, shartli ijobiy xulosa, salbiy xulosa yoki xulosa bildirishdan voz kechish shaklida ifodalanadi.

Umuman olganda, amalga oshirilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, xo'jalik yurituvchi subyektlarda auditorlik tekshiruvini tashkil etish hamda auditorlik xulosasini shakllantirish mulkdorlar, investorlar va boshqa manfaatdor tomonlar manfaatlarini himoya qilish, boshqaruv samaradorligini oshirish hamda moliyaviy risklarni kamaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Auditorlik xulosasi moliyaviy hisobotlarning haqqoniyligini tasdiqlash bilan birga, ichki nazorat tizimining holati, boshqaruv qarorlarining natijalari hamda xo'jalik faoliyatiga xos asosiy risklar haqida muhim axborot beradi. Natijada auditorlik xulosasi nafaqat nazorat mexanizmi, balki investitsion jozibadorlikni oshirish va barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashga xizmat qiluvchi samarali boshqaruv instrumenti sifatida namoyon bo'ladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, xo'jalik yurituvchi subyektlarda auditorlik tekshiruvini tashkil etish va auditorlik xulosasini shakllantirish moliyaviy hisobotlarning ishonchliligini ta'minlash, boshqaruv samaradorligini oshirish hamda manfaatdor tomonlar o'rtasida axborotga bo'lgan ishonchni mustahkamlashda muhim institutsional mexanizm hisoblanadi. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, auditorlik tekshiruvining maqsadi, ko'lami va uslubiy yondashuvi subyektning tashkiliy-huquqiy shakli, kapital tuzilmasi hamda faoliyat risklari bilan uzviy bog'liq bo'lib, ushbu omillar auditorlik xulosasining mazmuni va yo'nalishini belgilaydi.

Ayrim xo'jalik yurituvchi subyektlarda auditorlik tekshiruvlari ko'proq mulkdorlar va rahbariyat ehtiyojlariga yo'naltirilgan bo'lib, auditorlik xulosasi ichki boshqaruv qarorlarini takomillashtirishga xizmat qiladi. Yirik va murakkab tuzilishga ega subyektlarda esa auditorlik xulosasi keng doiradagi manfaatdor tomonlar, jumladan investorlar, kreditorlar va tartibga soluvchi organlar uchun muhim axborot manbai hisoblanadi. Bu esa auditorlik tekshiruvini rejalashtirish jarayonida riskga asoslangan yondashuvni qo'llash, ichki nazorat hamda boshqaruv tizimlarini kompleks baholash zarurligini ko'rsatadi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari auditorlik xulosasini shakllantirishda tizimli va differensial yondashuvni qo'llash audit sifatini oshirishning muhim sharti ekanligini tasdiqlaydi. Auditorlik xulosasi mazmunini subyektning risk darajasi, boshqaruv modeli va moliyaviy shaffoflik ko'rsatkichlariga mos ravishda shakllantirish uning axborot qiymatini oshiradi. Natijada auditorlik xulosasi nafaqat nazorat vositasi, balki barqaror rivojlanishni ta'minlash, investitsion jozibadorlikni kuchaytirish va moliyaviy risklarni kamaytirishga xizmat qiluvchi muhim boshqaruv instrumenti sifatida namoyon bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Arens, A.A., Elder, R.J., & Beasley, M.S. Auditing and Assurance Services: An Integrated Approach. 16th ed. New York: Pearson Education, 2017.
2. Jensen, M.C., & Meckling, W.H. Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. Journal of Financial Economics, 1976, Vol. 3, No. 4, pp. 305–360.
3. DeAngelo, L.E. Auditor size and audit quality. Journal of Accounting and Economics, 1981, Vol. 3, No. 3, pp. 183–199.
4. Karimov, A.A., & Rahimov, M.X. Audit nazariyasi va amaliyoti. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti, 2020.
5. O'zbekiston Respublikasi. "Auditorlik faoliyati to'g'risida"gi Qonun.
6. O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi. Amaldagi tahrir.
7. Кадирова, Х.Т. Некоторые взгляды на классификацию рынка ценных бумаг. Теоретические и практические аспекты развития науки в современном мире: материалы научной конференции, 2019, pp. 81–86.

8. Кадирова, Х.Т., & Мирзахоликов, Б.Б. Проблемы развития инвестиционной политики на финансовом рынке и пути их решения. Интеграция науки и практики в современном мире: материалы научной конференции, 2019, pp. 35–43.
9. Кадирова, Х. Модели и тенденции развития формирующихся финансовых рынков. Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot, 2024, Т. 2, № [soni ko‘rsatilmagan].
10. Mashrabjonovna, X.D. O‘qituvchi innovatsion salohiyatini rivojlantirish zamonaviy o‘qituvchini shakllantirishning asosiy omili sifatida. O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti ilmiy-amaliy konferensiya materiallari, 2025, pp. 63–66.
11. Mashrabjonovna, K.D. Innovative competence and its determinants. Web of Teachers: Inderscience Research, 2023, Vol. 1, No. 4, pp. 20–23.

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S–5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod tumani 15-mavze 19-uy

+998 93 718 40 07 https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal t.me/yait_2100